

ТАЯМНІЦА ЛЮТАГА

Люты... Як цяпер шмат трагедыі ў гэтым слове... Раней для мяне ні люты, ні сакавік нічым не адрозніваліся. Проста за адным месяцам ішоў другі – і нічога болей. Крыху пазней я прыкмеціла маленькую заканамернасць. Мой бацька прыкладна ў сярэдзіне лютага пастаянна праглядае нейкі вялікі альбом з чорна-белымі фотаздымкамі. Усё гэта выклікала ў мяне вялікую цікавасць.

– Што ты робіш? – неяк спытала я.

– Ведаеш, Юля, калісьці даўно мне давалося пабываць на сапраўднай вайне, – адказаў бацька.

– Праўда? А я пра гэта ніколі не ведала.

– Я ваяваў у Афганістане...

Вайна ў Афганістане была не захопніцкая. Нашы войскі ў 1979 годзе ўвайшлі ў гэтую краіну для аказання інтэрнацыянальнай дапамогі сяброўскаму народу, а трапілі на сапраўдную вайну. Інтэрнацыяналісты... Слёзы... Гора і смутак... Смерць дарослых і дзяцей, сіроты, тысячы паламаных лёсаў дзяўчат і жанчын, якія не дачакаліся каханых з далёкага краю. Усё гэта злучылася ў адзін клубок, назва якому – трагедыя народа, трагедыя пакалення. Тая вайна адняла ці паламала жыццё ў многіх маладых хлопцаў. А тады яны былі старэйшымі за цяперашніх нас усяго толькі на два гады. Яны таксама хацелі вучыцца, працаваць, ствараць сем'і. У кожнага былі свае планы, якія так і не рэалізаваліся...

Цяпер, праз шмат гадоў, сталі думаць пра місію салдат у Афганістане як пра стратэгічную памылку. Што ні размова на гэтую тэму, то шквал пытанняў: хто адказны за вайну, за што пралівалі кроў маладыя хлопцы? Менш усяго аб тым думаюць тыя, хто ваяваў. У кожнага з іх ёсць свая праўда пра вайну. Тысячы хлопцаў пабачылі сваімі вачыма тое, што некалі праходзілі ў школе на ўроках гісторыі пры вывучэнні розных войнаў. Для многіх гэта было вялікім ударам. Але прычына ваяваць у іх была простая: вернасць прысязе.

– Тата, а чаму ты ніколі пра гэта не расказваў?

Ён падышоў да мяне, сеў побач і сказаў:

– Проста раней ты была яшчэ маленькай. А цяпер вырасла.

...11 мая 1987 года мне прыйшла павестка з'явіцца ў ваенкамат Наваполацка. Потым нас павезлі ў Віцебск, а далей – у Барысаў. Праз некалькі дзён аўтобус паімчаў у аэрапорт «Мінск-2». Мы пыталіся, куды накіроўваемся, але суправаджаючыя адказвалі жартамі і нічога больш не гаварылі. У Грозным заправілі наш самалёт, у сталіцы Туркменіі Ашхабадзе мы былі ў 4 гадзіны раніцы. Спачатку ўсе абрадаваліся, бо ў Беларусі было два градусы марозу, а тут – цёпла і добра. Неўзабаве нас расадзілі па машынах...

– Няўжо вам усё падабалася? – перапыніла я яго.

– Разумееш, мы ж не ведалі, куды едзем.

...Калі нас пасадзілі ў машыну, я высунуў галаву ў акно. Здавалася, што сяджу дома і па тэлевізару гляджу праграму аб падарожжах. Але гэтыя фантазіі хутка развееліся: пачаліся суровыя салдацкія будні. Нас вучылі страляць, розным іншым ваенным навукам аж да кастрычніка. У гэтым месяцы я трапіў у Афганістан. З Тэрмеза нас павезлі на машынах у Пулі-Хумры, што ў перакладзе

азначае «Даліна смерці». У гэтым горадзе вымерла ад розных хвароб 25-тысячная англійская экспедыцыя. Батальён, дзе я служыў, таксама быў вялікі. Мы стаялі на пастах уздоўж дарогі, ахоўвалі трубаправод. Вельмі часта выязджалі начамі, каб яго адрамантаваць, выправіць непаладкі.

Спачатку было вельмі страшна, бо нас пастаянна абстрэльвалі. Гінулі нашы маладыя хлопцы. Усё гэта здавалася невыносным. А потым прывык...

Тата замоўк, потым адкрыў свой альбом і стаў паказваць здымкі. Было цікава слухаць пра тое, як у яго аднапалчан, што засталіся жывыя, склалася жыццё ўжо пасля той вайны.

– Колькі ты быў у Афганістане?

– Два гады. Мае бацькі да апошняга моманту не ведалі, што я там знаходжуся. Магчыма, пісьмы не даходзілі, не ведаю... Гэта стала ім вядома толькі за два месяцы да майго вяртання. А гэта здарылася 9 лютага 1989 года, а 15 лютага вярнуліся ўсе, хто застаўся жывы...

Усё гэта сумна, бо шмат паламаных лёсаў. І ў памяці людзей, якія ваявалі, смерць таварышаў і свіст куль захаваюцца назаўсёды. Мой тата Аляксандр Уладзіміравіч Якаўлеў кажа, што вялікіх подзвігаў на вайне не здзяйсняў. Проста ваяваў, як і ўсе астатнія. Але я крыху не згодна з ім, бо лічу, што яго подзвіг менавіта ў тым, што ён сумленна выканаў свой воінскі абавязак і вярнуўся. І цяпер у яго цудоўная сям'я, добрая работа і любімы дом.

Юлія ЯКАЎЛЕВА,
вучаніца 11 класа Дзісенскай СШ